

rino ter potrdil umestnost tovrstne krasoslovne sinteze. Iz neverjetno obilne in raznovrstne literature — domače in tuje — je pronicljivo odbral, kar je bistveno, živo in problemsko ter pokazal pri tem široko razgledanost po svetovni literaturi. Da pri tem ni zablodil, se mora zahvaliti posluhu za teorijo, ki mu služi kot trdno ogrodje celotnega dela, nadalje smislu za metodologijo, na katero se opre, pa tudi lastnim terenskim izkušnjam, ki jih ni malo.

Pomembno je, da avtor ne šteje spoznanj za dokončna, temveč kot trenutno stopnjo krasoslovnega raziskovalnega razvoja. Pri tem ni pretirano historičen in poseže nazaj toliko, da osvetli sedanja raziskovalna razpotja, ki jih je zlasti v kraški morfogenezi morda kar preveč. V vseh teh pogledih je Gams nedvomno uspešen. Potrdil je upravičenost in umestnost nakaznega kraškega krajinoslavlja.

Zal pa ima knjiga druge, čisto nepotrebne pomanjkljivosti. Te sicer niso bistvene in prej tehnične kakor vsebinske narave. Kakor je namreč Gamsova knjiga po idejni in vsebinski zasnovi enotna, trdna in skladna, s smislom za širino in celovitost podajanja, pa je na drugi strani v številnih nadrobnostih preohlapna, pomanjkljiva in nedodelana, nemara celo površna. Avtor za drobne stvari očitno nima dovolj smisla in potrpljenja. Pri tem ne gre morda za zahtevo po pretirano izpiljenem in natančnem delu, temveč za pričakovanje, da bo knjiga tudi v drobnem zanesljiva in uporabna. Nepopolne in nezanesljive so zlasti navedbe virov (avtorjev, letnic, imen, številčnih podatkov, obrazcev), skratka vse tisto, kar terja zamudna preverjanja po literaturi in virih sploh. Zato je knjiga premalo zanesljiva zlasti tedaj, ko bralca s pomočjo virov napoti v poglobljanje.

Pri vnovičnem prebiranju knjige se ne moremo znebiti vtisa, da je knjiga napisana v naglem, ustvarjalnem zamahu, ki ga bržkone ni narekovala časovna stiska, temveč prej nakopičeno znanje, ki je avtorja tiščalo in sililo v zamah. In nemara šele potem, ko je bil tekst napisan, je avtor iskal in dodajal navedbe, vire, podatke ipd. in bil pri tem premalo zavzet in skrben. Zal tudi korekture niso bile opravljene dovolj vestno in je zato v knjigi preveč tiskarskih napak. Vse te pomanjkljivosti po nepotrebem zmanjšujejo vrednost knjige.

V celem je seveda Gamsov kras uspelo delo, ki nima le ožje strokovne vrednosti, temveč je za nas Slovence tudi kulturno pomembno. Knjiga o krasu je lep dosežek avtorja, slovenskega krasoslovja in geografije sploh.

Knjiga bo koristna za geografje in zlasti za študente geografije, pa tudi za jamarje in seveda za širši krog slovenskih izobražencev, uporabna pa bo nemara tudi za bolj aplikativne zasnove.

Gamsovo knjigo o krasu moremo šteti za nadaljevanje Melikovih knjig o Sloveniji v tem smislu, da po splošnih geografskih orisih Slovenije prihajajo na vrsto poglobljeni pregledi posameznih tipov slovenskih pokrajin, čeprav knjiga ne obravnava le domačih kraških pokrajin.

Darko Radinja

Vladimir Bračič, Ptujsko polje. Historično socialnogeografska študija. Knjižna zbirka Pedagoške akademije Maribor, I. zvezek. Izdala katedra za geografijo. Založba Obzorja, Maribor 1975. Strani 218.

Vse dosedanje Bračičevo strokovno delo sodi v okvir dolgoletnega, že na zborovanju slovenskih geografov v Mariboru leta 1954 zasnovanega prizadevanja slovenskih geografov, da nadaljujejo proučevanja pokrajin severovzhodne Slovenije, še posebno podeželskih, predvsem tudi v obliki regionalnih monografij. V ta okvir se je Bračič aktivno in uspešno vključil ne samo kot aktiven član organiziranega dela, ki so ga opravljali mariborski geografi v sodelovanju z osrednjim geografskim raziskovalnim središčem v Ljubljani, temveč tudi kot individualni raziskovalec. K seriji zgoraj omenjenih monografij pa je razen s svojimi »Vinorodnimi Halozami« prispeval zdaj še s svojo knjigo o Ptujskem polju, pokrajini, ki je tudi še pogrešala sistematične proučitve.

Kljub vključitvi v navedeni delovni okvir je tudi to Bračičevo delo prepejeno z močnimi notami njegove individualne znanstvene zainteresiranosti, pri čemer mislim zlasti na to, da Bračič kot vseskozi aktiven družbenopolitični delavec raziskuje ne samo iz družbene zavesti in zaradi družbene aktualnosti, temveč tudi iz svojega notranjega nagiba in veselja, kar daje delu na kakršnemkoli področju še večjo vrednost in ga obogatuje. To se vidi zlasti po tem, da Bračič pri svojih raziskavah ne postavlja pretirano v ospredje samo neposredno aplikativnih vidikov, temveč močno in z zavzetim poudarkom obravnava, bolj kakor marsikateri drug geograf, tudi pokrajinsko-ekološke, pa historične in druge genetske vidike. S tem se prepričljivo drži na osnovni geografski metodološki poti, to se pravi, na analizi vsega širokega kompleksa aspektov in faktorjev, ki so ustvarili dano strukturo obravnavnega prostora.

Vse te splošne značilnosti Bračičevega strokovnega dela prav lepo zrcali tudi njegova študija o Ptujskem polju. V njenih sedmih osnovnih poglavjih so najprej opredeljeni pojem, obseg in ime obravnavane pokrajine (kjer se avtor pridružuje mnenju, da je treba kot dve osnovni enoti Podravske ravnine razlikovati Ptujsko in Dravsko polje), nato je sintetično predstavljena prirodna pokrajina, zatem pa razvoj antropogene pokrajine in njene strukture po posameznih razvojnih fazah (razvoj od pradavnine do začetka 19. stoletja, pokrajina v luči franciscjskega katastra in drugih dokumentov iz začetka 19. stoletja, bežen pregled razvoja v stoletju 1850 do 1940, razvoj agrarnega gospodarstva po letu 1945, predvsem v luči podatkov za leto 1969 in končno vpliv splošnih družbenih sprememb na deagrarizacijo in suburbanizacijo Ptujkega polja z ustreznim perspektivnim pregledom). V tako zasnovanem okviru prihaja do izraza močno široka, regionalna raziskovalna zainteresiranost avtorja. Kljub temu pa se še posebej kaže močnejša nagnjenost avtorja k samostojnemu raziskovanju v dveh smereh. Po eni strani gre za zgodovinski vidik, kar je nakazano že v naslovu. Avtor je pri tem nekatere vire obdelal povsem samostojno (npr. t. im. »imenjske ceničve« iz leta 1542, franciscjski kataster). Po drugi strani pa se v delu kaže dobro poznavanje aktualnega in perspektivnega razvoja pokrajine. S tem, da je aktualna problematika Ptujkega polja tehtno raziskana, močno postavljena v ospredje ter k temu posrečeno osvetljena tudi v primerjavi s sosednjim Dravskim poljem, kjer jo je pred leti obdelal Mirko Pak in kjer je zaradi bližnje Maribora precej drugačna, je dobila študija značaj smiselnega in zdravega kompromisa med težnjami za dobrimi stranmi klasične, »enciklopedične« regionalne obdelave (kjer so npr. vključeni tudi odstavki o šegah in običajih, o zgodovinskih spomenikih, celo o značilnih znamenjih itd.) in za sodobno, aktualizirano dinamično obdelavo regionalne strukture. Gre torej za organsko in logično povezavo med »fundamentalnim« in »aplikativnim« geografskim obravnavanjem, ki se ne želi niti zapirati v zidove »čiste« znanosti, niti ne slepo slediti prakticističnim vidikom. Te vrste vsestranske regionalne monografije pa sodijo verjetno še vedno med temeljne naloge geografije. Razen za severovzhodno Slovenijo si jih želimo čim več tudi za druge slovenske pokrajine.

Svetozar Ilešič

J. Pučnik, Vreme in podnebje. Pomurska založba, Murska Sobota 1974, 282 strani.

Pučnikovo »Vreme in podnebje« ima značaj učbenika. Od standardno razvrščene meteorološke in klimatološke snovi smo geografi lahko veseli zlasti izčrpnjšega prikaza bioklimatskih indeksov. Sledi kratek oris podnebja v Jugoslaviji in Sloveniji. Mnogim, ki iščemo padavinskih in klimatskih podatkov, bo knjiga dobrodošla zaradi tabele z mesečnimi višinami padavin za 59 padavinskih in z mesečnimi temperaturami za 56 postaj, vse na slovenskem ozemlju in sicer za dobo 1925–1956. Pri klimatskem opisu Slovenije in Jugoslavije je tudi nekaj originalnih razlag, s katerimi se ver-